

Data Driven Business in Digital Utility Era ขับเคลื่อนธุรกิจด้วยฐานข้อมูลในยุค Digital Utility

การปรับกราฟคุณลักษณะกำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟกับแรงดันด้วยวิธีเคมีน สำหรับระบบจำหน่าย 22 เควี ที่มีระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์แบบกระจายตัว (Tuning of the reactive power voltage control by K-means cluster analysis for distributed PV inverters on 22 kV Distribution Feeder)

พงศธร เรื่องจันทร์¹, สุดธิดา ยะเรื่อนงาม², สิริภา จุลกาญจน์³, แนบบุญ หุนเจริญ⁴

1,2</sup>กองวิเคราะห์และวางแผนระบบไฟฟ้า การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค pongsathornruangchan@gmail.com

3สถาบันวิจัยพลังงาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย siripha.j@chula.ac.th

4ภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า คณะวิศวกรรมศาสตร์ จฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย naebboon.h@chula.ac.th

บทคัดย่อ

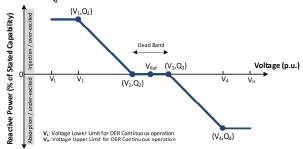
บทความนี้นำเสนอการปรับกราฟคุณลักษณะระหว่าง กำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟกับแรงดันด้วยวิธีเคมีน เพื่อใช้คุมแรงดันที่จุด เชื่อมต่อ เมื่อระบบไฟฟ้ามีระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ แบบกระจายตัวถูกติดตั้งที่ผู้ใช้ไฟทั้งหมด 103 ราย โดยติดตั้งเป็น 2 เท่าของความต้องการกำลังไฟฟ้าจริงของโหลดสูงสุด ซึ่ง ทำการศึกษาจากระบบไฟฟ้าของสถานีไฟฟ้าอุบลราชธานี 2 วงจรที่ 7 ผลการปรับกราฟคุณลักษณะกำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟกับแรงดัน พบว่ามีกราฟที่เหมาะสมกับระบบนี้ทั้งหมด 5 เส้น โดยเมื่อนำกราฟ คุณลักษณะที่ได้ไปเปรียบเทียบกับกราฟคุณลักษณะกำลังไฟฟ้า รีแอคทีฟกับแรงดันตามมาตรฐาน IEEE Std.1547-2018 พบว่า สามารถคุมแรงดันที่จุดเชื่อมต่อให้อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดได้ สามารถ ลดปริมาณความต้องการกำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟและปริมาณ กำลังไฟฟ้าสูญเสียต่อวันของระบบได้ถึง 10.96% - 44.57% และ 3.16% - 13.13% ตามลำดับ นอกจากนี้ยังสามารถลดปริมาณหน่วย ไฟฟ้าสูญเสียได้ถึง 5.59% ต่อวัน

คำสำคัญ: การจำแนกกลุ่มด้วยวิธีเคมีน กราฟคุณลักษณะ กำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟกับแรงดัน ระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงาน แสงภาทิตย์แบบกระจายตัว

1. บทน้ำ

การเพิ่มขึ้นของจำนวนแหล่งผลิตไฟฟ้าจากพลังงาน แสงอาทิตย์แบบกระจายตัวในระบบจำหน่าย จะส่งผลกระทบด้าน แรงดันไฟฟ้า เนื่องจากกำลังไฟฟ้าที่ผลิตได้จากระบบผลิตไฟฟ้า ดังกล่าวมีปริมาณมากกว่าความต้องการกำลังไฟฟ้าของผู้ใช้ไฟฟ้าทำ ให้เกิดปัญหาเรื่องแรงดันเกินที่จุดเชื่อมต่อตาม [1] และ [2] การ แก้ปัญหาเกี่ยวกับผลกระทบด้านแรงดันที่จุดเชื่อมต่อด้วยการใช้ ความสามารถในการชดเชยกำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟจากอินเวอร์เตอร์ ด้วยวิธี Q(U) เป็นวิธีหนึ่งที่ได้รับความนิยม อีกทั้งยังมีข้อกำหนด การเชื่อมต่อระบบโครงข่ายไฟฟ้า (Grid code) ในหลาย ๆ ประเทศ

แสดงตัวอย่างของกราฟคุณลักษณะกำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟกับแรงดัน Q(U) ได้ดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 Voltage-Reactive power characteristic

วิธีการกำหนดจุดต่าง ๆ บน Q(U) สามารถทำได้ 2 แนวทาง ได้แก่ การกำหนดค่าแรงดัน โดยทั่วไปจะกำหนดตามมาตรฐาน ระดับแรงดันสูงสุดและต่ำสุดที่สภาวะปกติเป็นค่า V_1 และ V_4 แล้วเลือกช่วงของแรงดัน V_2 และ V_3 สำหรับช่วง Deadband ตามความเหมาะสมตามข้อกำหนดการเชื่อมต่อระบบโครงข่าย ไฟฟ้าของแต่ละประเทศ [3], [4], และ [5] หรือจะทดลองปรับช่วงของ แรงดัน V₂ และ V₃ ตาม [6] สำหรับการนำ Q(U) ไปใช้งานจริงตาม [7] และ [8] สามารถกำหนดกราฟ Q(U)ในลักษณะ 2 ช่วงการทำงานของอินเวอร์เตอร์ กล่าวคือ กำหนดให้มี O(U)จำนวน 1 เส้น สำหรับการทำงานแบบจ่าย กำลังไฟฟ้ารีแอคที่ฟ และกำหนดให้มี Q(U)อีก 1 เส้น สำหรับการทำงาน แบบรับกำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟ การกำหนดค่ากำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟ บางงานวิจัยเช่น [3] และ [5] จะกำหนดโดยการคำนวณปัญหาการไหล ของกำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟที่เหมาะสม หรืองานวิจัย [7] และ [8] ใช้วิธีการ ปรับค่ากำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟตั้งแต่ 20%-100% ของพิกัดอินเวอร์เตอร์ใน หน่วย kVA สำหรับงานวิจัย [4] จะพิจารณาจากการเพิ่มขนาดของ อินเวอร์เตอร์ไว้ที่ 5% ของพิกัดอินเวอร์เตอร์ในหน่วย kVA และงานวิจัย [6] จะกำหนดให้อินเวอร์เตอร์สามารถรับหรือจ่ายกำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟได้ 35% ของของพิกัดอินเวอร์เตอร์ในหน่วย kVA

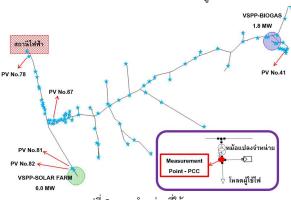
สำหรับประเทศไทยมีแนวโน้มที่ผู้ใช้ไฟฟ้าจะติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้า จากพลังงานแสงอาทิตย์แบบกระจายตัวใช้งานมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งระเบียบการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคว่าด้วย ข้อกำหนดการเชื่อมต่อระบบโครงข่าย พ.ศ.2559 [9] ได้กำหนด ความสามารถในการชดเชยกำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟด้วยวิธี Q(U)สำหรับผู้ผลิต ไฟฟ้าที่มีคอนเวอร์เตอร์แต่ยังไม่มีวิธีการกำหนดจุดต่าง ๆ บน Q(U) เนื่องจากความไม่พร้อมของระบบสื่อสารระหว่างศูนย์สั่งการระบบไฟฟ้า กับผู้ผลิตไฟฟ้า ดังนั้น บทความนี้จะนำเสนอการปรับกราฟคุณลักษณะ กำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟกับแรงดันด้วยวิธีเคมีนเพื่อช่วยหากราฟคุณลักษณะ ระหว่างกำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟกับแรงดันไนเบื้องต้น กรณีที่ระบบสื่อสารยัง ไม่พร้อม โดยค่าแรงดันและกำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟที่เหมาะสม โดย Q(U) ที่นำเสนอจะถูก นำไปจำลองการใช้งานเพื่อเปรียบเทียบกับการคุมแรงดันที่จุดเชื่อมต่อ สำหรับอินเวอร์เตอร์ด้วยวิธี Q(U) ตามมาตรฐาน IEEE Std.1547-2018 [10] พร้อมทั้งเปรียบเทียบผลการคุมแรงดันที่จุดเชื่อมต่อ ปริมาณกำลังไฟฟ้า สูญเสียรามในระบบ

หัวข้อที่ 2 นำเสนอแบบจำลองระบบไฟฟ้า หัวข้อที่ 3 การกำหนด กราฟคุณลักษณะกำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟกับแรงดัน หัวข้อที่ 4 การกำหนด ขนาดของระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ หัวข้อที่ 5 ผลการ กำหนดกราฟคุณลักษณะกำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟกับแรงดัน หัวข้อที่ 6 การเปรียบเทียบการใช้งาน Q(U) ตามมาตรฐาน IEEE Std. 1547-2018 กับ Q(U) ที่นำเสนอ ท้ายสุดหัวข้อที่ 7 สรุปผลการศึกษา

2. แบบจำลองระบบไฟฟ้า

2.1 โครงสร้างระบบไฟฟ้าที่ใช้ศึกษา

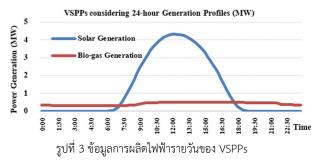
ทำการศึกษาจากระบบไฟฟ้าจริงของสถานีไฟฟ้าอุบลราชธานี 2 วงจรที่ 7 ซึ่งเป็นระบบไฟฟ้าที่มีผู้ผลิตไฟฟ้าชนาดเล็กมาก (VSPPs)ได้แก่ โซล่าร์ฟาร์มขนาด 6 MW และก๊าซชีวภาพขนาด 1.8 MW เชื่อมโยง อยู่ในระบบ มีผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งสิ้น 103 ราย กระจายตัวในฟิดเดอร์ ความยาว ของสายส่งในวงจรหลักประมาณ 25.27 กม. [11] ดังรูปที่ 2

รูปที่ 2 ระบบจำหน่ายที่ใช้ทดสอบ

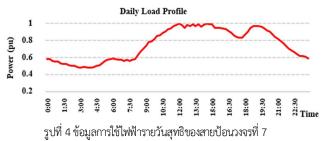
2.2 VSPPs generation profile

ข้อมูลกำลังการผลิตไฟฟ้ารายวันของโรงไฟฟ้าชีวภาพที่มีกำลัง การผลิตติดตั้ง 1.8 MW และโรงไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ที่มีกำลัง การผลิตติดตั้ง 6.0 MW ที่เชื่อมอยู่กับระบบทดสอบ โดยแสดงค่า กำลังไฟฟ้าเฉลี่ยที่โรงไฟฟ้าแต่ละประเภทผลิตได้ในหน่วย MW จากการ เก็บข้อมูลราย 15 นาที เป็นวลา 1 ปี [11] แสดงดังรูปที่ 3

2.3 Daily load profile

ข้อมูลการใช้ไฟฟ้ารายวันสุทธิของสายป้อนวงจรที่ 7 เมื่อทำการวัด ค่าที่สถานีไฟฟ้าต้นทาง พบว่ามีปริมาณความต้องการใช้ไฟฟ้าสูงสุดเป็น 292 MW ที่เวลา 14.30 น. แสดงปริมาณความต้องการใช้ไฟฟ้ารายวันสุทธิ ในหน่วย pu. [11] ดังรูปที่ 4

ระบบไฟฟ้าจริงของสถานีไฟฟ้าอุบลราชธานี 2 วงจรที่ 7 สามารถ รองรับปริมาณผู้ที่ติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ได้เพียง 80% ของจำนวนผู้ใช้ไฟในระบบ และต้องควบคุมขีดจำกัดของกำลัง การผลิตต่อหลังคาของระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ไว้ที่ 15% ของพิกัดหม้อแปลงจำหน่าย [11] หากมีผู้ใช้ไฟฟ้าติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้า จากพลังงานแสงอาทิตย์ทุกจุดโหลด [12] การคุมแรงดันที่จุดเชื่อมต่อด้วย วิธี Q(U) ตามมาตรฐาน IEEE Std.1547-2018 [10] เป็นวิธีที่เหมาะสมกว่า การคุมแรงดันด้วยวิธี FxedQและ FxedPF เนื่องจากมีปริมาณการ ชดเชยกำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟและปริมาณกำลังไฟฟ้าสูญเสียรวมในระบบต่ำ กว่า โดยที่ยังสามารถควบคุมแรงดันได้ตามมาตรฐาน อย่างไรก็ตาม การควบคุมแรงดันด้วยวิธี Q(U) นั้น ต้องการกำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟเพื่อช่วย ลดผลกระทบด้านแรงดันที่จุดเชื่อมต่อ ซึ่งส่งผลต่อปริมาณกำลังสูญเสีย รวมในระบบไฟฟ้า ดังนั้น การหาบริมาณกำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟที่เหมาะสม ในแต่ละจุดติดตั้ง ด้วยวิธีการวิเคราะห์ปัญหาการไหลของกำลังไฟฟ้า รีแอคทีฟที่เหมาะสมจะทำให้ลดปริมาณกำลังไฟฟ้าสูญเสียรวมในระบบได้ และยังช่วยลดขนาดของอินเวอร์เตอร์สำหรับบางจุดติดตั้งได้อีกด้วย

3. การกำหนดกราฟคุณลักษณะกำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟกับแรงดัน

การปรับกราฟคุณลักษณะกำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟกับแรงดัน ด้วยวิธีเคมีน สำหรับระบบจำหน่าย 22 kV ที่มีระบบผลิตไฟฟ้าจาก พลังงานแสงอาทิตย์แบบกระจายตัว ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ได้แก่

3.1 ปัญหาการไหลของกำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟที่เหมาะสม

ปัญหาการไหลของกำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟที่เหมาะสม สามารถหาได้ โดยตั้งสมการจุดประสงค์เป็นการหากำลังไฟฟ้าสูญเสียรวมของระบบต่ำ ที่สุด [13], [14] และ [15] ดังสมการที่ (1)

$$Min.P_{Loss} = Min.\sum_{\substack{i,j=1\\i \neq j}}^{N} G_{ij} [V_i^2 - 2V_i V_j + V_j^2]$$
 (1)

สมการเงื่อนไขบังคับ (Equality constraint) เป็นสมการการไหลของ กำลังไฟฟ้า (Load flow equations) ดังสมการที่ (2) และ (3)

$$P_{PVi} - P_{Li} - V_i \sum_{j=1}^{n} V_j (G_{ij} \cos \delta_{ij} + B_{ij} \sin \delta_{ij}) = 0$$
 (2)

$$Q_{PVi} - Q_{Li} - V_i \sum_{j=1}^{n} V_j (G_{ij} \sin \delta_{ij} - B_{ij} \cos \delta_{ij}) = 0$$
 (3)

อสมการเงื่อนไขบังคับ (Inequality constraint) กำหนดขอบเขตโดย พิจารณาขอบเขตแรงดันตามมาตรฐานระดับแรงดันสูงสุดและต่ำสุดที่ สภาวะปกติ [9] เป็น 0.95 – 1.05 pu. ดังสมการที่ (4) และขอบเขตของ กำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟเพื่อช่วยรักษาระดับแรงดันตามมาตรฐาน IEEE Stcl. 1547-2018 [10] ดังสมการที่ (5) เท่านั้น การศึกษานี้ต้องการลด ผลการทำงานของอุปกรณ์ที่ผู้ดูแลโครงข่ายต้องลงทุนติดตั้งในระบบไฟฟ้า เพื่อยืดอายุการใช้งานของอุปกรณ์ รวมทั้งเป็นการศึกษาการนำระบบไฟฟ้า มาเพียง 1 วงจร ดังนั้น จึงไม่พิจารณาขอบเขตการทำงานอุปกรณ์ในระบบไฟฟ้า

$$0.95 pu. \le V_i \le 1.05 pu.$$
 (4)

$$-0.44 \ pu. \le Q_{PV_i} \le +0.44 \ pu.$$
 (5)

โดย P_{PVi}, Q_{PVi} คือ กำลังไฟฟ้าจริงและกำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟ ที่ผลิตได้จากระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ บัสที่ i

 P_{Li}, Q_{Li} คือ ความต้องการกำลังไฟฟ้าจริงและความ ต้องการกำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟพองโหลด บัสที่ i

 V_i, V_j คือ ขนาดของแรงดันไฟฟ้าของบัสที่ i และ j

 G_{ij} , B_{ij} คือ ค่าพารามิเตอร์ของสายรวมหม้อแปลง

จำหน่าย

 δ_{ij} คือ มุมของแรงดันระหว่างบัสที่ i และ j

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องมือทางสถิติ

จากปัญหาการไหลของกำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟที่เหมาะสม จะได้ค่าแรงดันที่จุดเชื่อมต่อและค่ากำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟที่ทำ ให้กำลังไฟฟ้าสูญเสียรวมในระบบต่ำที่สุด จากนั้นนำผลลัพธ์ที่ ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยเขียนแผนภาพการกระจาย (Scatter plot) เพื่อดูลักษณะของข้อมูล และใช้เครื่องมือในการจำแนก กลุ่ม (Cluster analysis) ด้วยวิธีเคมีน (K-Means method)

การจำแนกกลุ่มด้วยวิธีเคมีน เป็นการจำแนกข้อมูล (Case) เป็น กลุ่มย่อยตาม [16] และ [17] จะใช้เมื่อมีข้อมูลปริมาณมาก ซึ่งวิธีนี้จะต้อง กำหนดจำนวนกลุ่มหรือจำนวน Cluster ที่ต้องการ โดยกำหนดให้มี kกลุ่ม วิธีเคมีนเป็นการจัดกลุ่มของข้อมูลให้ไปอยู่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยพิจารณา ระยะห่างน้อยที่สุดระหว่างค่ากลางของกลุ่ม (Centroid) กับข้อมูลนั้น ๆ แล้วคำนวณค่ากลางของกลุ่มใหม่ ซึ่งจะคำนวณเช่นนี้หลาย ๆ รอบ (Iteration) จนกระทั้งค่ากลางของกลุ่มไม่เปลี่ยนแปลง อย่างไรก็ตามวิธี เคมีนจำเป็นต้องกำหนดจำนวนกลุ่มที่แน่นอนไว้ล่วงหน้า ดังนั้น ก่อนใช้

วิธีการดังกล่าวจึงต้องเลือกค่าจำนวนกลุ่มที่เหมาะสม หรือการหาค่า Optimal duster number(k_{ar})ก่อน

การหาจำนวนกลุ่มที่เหมาะสมสามารถหาได้ด้วยวิธี Elbow [17] โดย คำนวณจากผลรวมกำลังสองของระยะห่างระหว่างข้อมูลกับจุดกึ่งกลาง (Within-cluster sum of squares, WCSS) หรือผลรวมกำลังสองของความ ผิดพลาด (Sum square error, SSE) ดังสมการที่ (6) จากนั้นจำนวนกลุ่มที่ เหมาะสมหรือการหาค่า Optimal cluster number (kopt) สามารถหาได้ โดยการลากเส้นตรงจากจุดเริ่มไปยังปลายเส้นโค้ง จากนั้นหาระยะจาก เส้นตรงตั้งฉากกับเส้นโค้งที่มีระยะห่างมากที่สุด

$$WCSS = SSE = \sum_{i=1}^{k} \sum_{x_i \in S_i} ||x_j - CP_i||^2$$
 (6)

โดย $x_{_i}$ คือ ข้อมูลซึ่งมีเอกภพสัมพัทธ์ (Universe) เป็น $S_{_i}$

CP, คือ จุดกึ่งกลางของกลุ่มที่ i

เมื่อได้จำนวนกลุ่มที่เหมาะสมเล้วให้นำข้อมูล $(V_{n_{n}}^{PV},Q_{n_{n}}^{PV})$

ในแต่ละกลุ่มมาทำการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงเส้น (Linear Regression) ตาม [18] เพื่อหาสมการเส้นตรงแทนความสัมพันธ์ระหว่าง ($V_{pu.}^{PV}$, $Q_{pu.}^{PV}$) ในรูปของฟังก์ชั่น Q(U) ในแต่ละกลุ่ม การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวสามารถหาได้จากสมการที่ (7) ถึง (9)

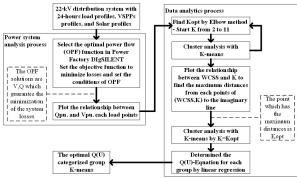
$$\hat{y} = \hat{\beta}_0 + \hat{\beta}_1 x \tag{7}$$

$$\hat{\beta}_0 = \bar{y} - \hat{\beta}_1 \bar{x} \tag{8}$$

$$\hat{\beta}_{1} = \frac{\sum_{i=1}^{n} y_{i} x_{i} - \frac{\left(\sum_{i=1}^{n} y_{i}\right) \left(\sum_{i=1}^{n} x_{i}\right)}{n}}{\sum_{i=1}^{n} x_{i}^{2} - \frac{\left(\sum_{i=1}^{n} x_{i}\right)^{2}}{n}}$$
(9)

$$\lim_{n \to \infty} \overline{y} = \frac{\sum_{i=1}^{n} y_i}{n} \lim_{n \to \infty} \overline{x} = \frac{\sum_{i=1}^{n} x_i}{n}$$

การปรับกราฟคุณลักษณะกำลังไฟฟ้ารีแอคที่ฟกับแรงดันด้วยวิธี เคมีน สำหรับระบบจำหน่าย 22 kV ที่มีระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงาน แสงอาทิตย์แบบกระจายตัว สามารถสรุปเป็นขั้นตอนได้ดังรูปที่ 5

รูปที่ 5 ขั้นตอนการประยุกต์ใช้วิธีเคมีนเพื่อกำหนด Q(U)

4. การกำหนดขนาดของระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงาน แสงอาทิตย์

การสร้างแบบจำลองของระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ใน โปรแกรม Power Factory DigSILENT 2019 เป็นแบบ Static Generator ซึ่ง สามารถควบคุมการจ่ายกำลังไฟฟ้าจริงและการจ่ายหรือรับกำลังไฟฟ้า รี แอคที ฟให้ เป็นไปตามคุณลักษณะในการทำงานของอินเวอร์ เตอร์ (Capability curve of the inverter) ได้ โดยกำหนดให้มีระบบผลิตไฟฟ้าจาก พลังงานแสงอาทิตย์ ถูกติดตั้งที่ผู้ใช้ไฟทั้งหมด 103 ราย กำลังการผลิต ติดตั้งรวมของระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ แต่ละจุดติดตั้ง (Install Capacity) เป็น 2 เท่าของความต้องการกำลังไฟฟ้าจริงของโหลด สูงสุด ($P_{{\scriptscriptstyle Load},I}$) ที่ผู้ใช้ไฟฟ้าแต่ละรายต้องการ ดังสมการที่ (10) ซึ่งจะ ทำให้มีกำลังไฟฟ้าที่ผลิตได้จากระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ เหลือใช้จ่ายเข้าระบบไฟฟ้าและพิจารณาผลของกำลังการผลิตไฟฟ้ารายวัน สำหรับแสงอาทิตย์ ตามโรงไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ในหน่วย pu. ในรูปที่ 3

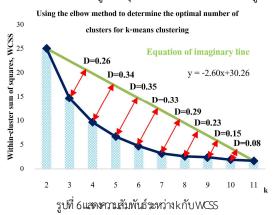
Install Cap.
$$(kW) = 2 \cdot P_{Load,i}$$
 (10)

การเพิ่มขนาดของอินเวอร์ เตอร์ (Inverter Rating, kVA) เพื่อช่วย ชดเชยกำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟจะขึ้นอยู่กับกำลังการเลิตติดตั้งรวมของระบบ ผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ แต่ละจุดติดตั้ง โดยกำหนดให้ขนาดของ อินเวอร์ เตอร์ (Inverter Rating, kVA) เป็น 110% เมื่อเทียบกับกำลังการ ผลิตติดตั้งรวมของระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ แต่ละจุดติดตั้ง ดังสมการที่ (11)

Inverter Rating (kVA) =
$$1.1 \times Install Cap.(kW)$$
 (11)

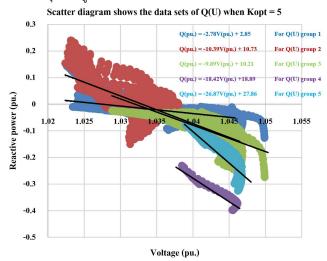
5. ผลการกำหนดกราฟคุณลักษณะกำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟกับ แรงดัน

เมื่อนำผลลัพธ์จากการคำนวณปัญหาการไหลของกำลังไฟฟ้ารี แอคทีฟที่เหมาะสม มาหาจำนวนกลุ่มที่เหมาะสมด้วยวิธี Elbow โดยเริ่มทำการจำแนกกลุ่มด้วยวิธีเคมีน กำหนดให้ k=2 จนถึง k=11 เพื่อเขียนความสัมพันธ์ของจำนวนกลุ่ม (k) กับค่าผลรวมกำลังสอง ของระยะห่างระหว่างข้อมูลกับจุดกึ่งกลาง (WCSS) ได้ผลดังรูปที่ 6

จากรูปที่ 6 พบว่าเมื่อหาระยะจากจุดบนเส้นโค้งตั้งฉากกับเส้นตรง y=-2.60x+30.26 จะได้ระยะห่างมากที่สุดเป็น 0.35 ซึ่งตรง กับ k เท่ากับ 5 ดังนั้น $k_{\rm cr}$ ที่เหมาะสมสำหรับการจำแนกกลุ่มด้วยวิธีเคมีน คือ 5 กลุ่ม เมื่อนำผลของการคำนวณปัญหาการไหลของกำลังไฟฟ้า

รี แอคทีฟที่ เหมาะสมมาจำแนกกลุ่มด้วยวิธีเคมีน โดยกำหนด k เท่ากับ 5 สามารถเขียนแผนภาพการกระจายของแต่ละกลุ่ม พร้อมหาสมการเส้นตรง แทนความสัมพันธ์ ระหว่าง ($V_{pu.}^{PV}$, $Q_{pu.}^{PV}$) ในรู ปของฟังก์ ชั่น Q(U) ในแต่ละกลุ่มได้ดังรูปที่ 7

รูปที่ 7 แผนภาพการกระจายของ Q(U) เมื่อ $k_{\rm crt}$ เป็น 5

การหาจุดแรงดันบนกราฟคุณลักษณะกำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟกับแรงดัน พิจารณาจากค่าของกำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟบนแผนภาพการกระจายของ กำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟกับแรงดัน จะสามารถแบ่ง Q(U)ได้เป็น 2 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

Q(U) ไม่มีช่วง Deadband ได้แก่ กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 เนื่องจากค่า กำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟมีค่าทั้งบวกและสบ หมายความว่า อินเวอร์เตอร์จะมี ทั้งการรับและการจ่ายกำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟเพื่อช่วยรักษาระดับแรงดันที่ จุดเชื่อมต่อ ทำให้ จุดตัดบนแกนแรงดัน (V-intercept) เป็นค่าของจุด แรงดัน V_2 และ V_3 บน Q(U) นั่นเอง สำหรับหาจุดแรงดัน V_1 และ V_4 บน Q(U) สามารถหาได้โดยนำสมการความสัมพันธ์ระหว่างแรงดันกับ กำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟ มาจัดรูปให้อยู่ในรูปของ V(Q) โดยทำการหาค่าสูง ที่สุดของค่าสัมบูรณ์ของกำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟในกลุ่ม เพื่อนำไปแหน สมการเส้นตรงเพื่อหาจุดแรงดัน V_1 และ V_4 บน Q(U) ต่อไปตามสมการ ที่ (12) และ (13)

$$V_1 = V(Q) \Big|_{Q = +\max[abs(Q_{pu.,\max}, Q_{pu.,\min})]}$$
 (12)

$$V_4 = V(Q)\Big|_{Q = -\max[abs(Q_{pu.,\max},Q_{pu.,\min})]}$$
(13)

Q(U) มีช่วง Deadband ได้แก่ กลุ่มที่ 3 กลุ่มที่ 4 และกลุ่มที่ 5 ค่า กำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟมีเฉพาะค่าสบเท่านั้น ซึ่งหมายความว่าอินเวอร์เตอร์ จะรับกำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟเท่านั้นเพื่อช่วยรักษาระดับแรงดัน ที่ จุดเชื่อมต่อ ทำให้จุดตัดบนแกนแรงดัน (V-intercept) จะเป็นค่าของจุด แรงดัน V_3 บน Q(U) นั่นเอง สำหรับจุดแรงดัน V_4 หาได้โดยการนำ สมการความสัมพันธ์ระหว่างแรงดันกับกำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟ มาจัดรูปให้ อยู่ในรูปของ V(Q) หลังจากนั้นทำการหาค่าต่ำที่สุดของกำลังไฟฟ้า รีแอคทีฟในกลุ่มเพื่อนำไปแทนสมการเส้นตรงเพื่อหาจุดแรงดัน V_4 บน Q(U) ตามสมการที่ (14)

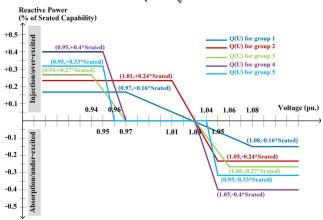
$$V_4 = V(Q)\Big|_{Q=Q_{pu,\min}} \tag{14}$$

สำหรับช่วงที่อินเวอร์เตอร์จ่ายกำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟเพื่อช่วยรักษา ระดับแรงดันที่จุดเชื่อมต่อเนื่องจากเกิดปัญหาแรงดันตก เหตุการณ์นี้ จะไม่เกิดขึ้นกับระบบไฟฟ้าที่มีการติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงาน แสงอาทิตย์แบบกระจายตัวในทุกจุดโหลด ดังนั้นการกำหนดกราฟ คุณลักษณะกำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟกับแรงดัน Q(U) สำหรับช่วงที่ อินเวอร์เตอร์จ่ายกำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟจะอาศัยความสมมาตรของกราฟ โดยใช้ความสมพันธ์ของจุดแรงดันต่าง ๆ บน Q(U) ตามสมการที่ (15) และสมการที่ (16)

$$V_1 = 2 - V_4 \tag{15}$$

$$V_2 = (V_4 - V_3) + V_1 \tag{16}$$

จากการวิเคราะห์ผลการกำหนดกราฟคุณลักษณะกำลังไฟฟ้า รีแอคทีฟกับแรงดันโดยการประยุกต์ใช้วิธีเคมีนเพื่อจำแนกกลุ่มของค่า ($V_{pu.}^{PV}$, $Q_{pu.}^{PV}$) สามารถกำหนดกราฟคุณลักษณะกำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟกับ แรงดันทั้งสิ้น 5 เส้น จำแนกตามกลุ่มได้ดังรูปที่ 8

รูปที่ 8Q(U)สำหรับ 5กลุ่มเมื่อ k_{at} เป็น 5

ผลของการเพิ่มขนาดของอินเวอร์ เตอร์ เพื่อช่วยชดเชยกำลังไฟฟ้า รีแอคทีฟของ Q(U) ที่นำเสนอพบว่า ผู้ผลิตไฟฟ้าในระบบไม่จำเป็นต้อง ควบคุมแรงดันที่ PF=0.90 ตลอดเวลา แต่จะขึ้นอยู่กับความต้องการ กำลังไฟฟ้ารี แอคทีฟในแต่ละกลุ่ม ซึ่งจะส่งผลต่อการกำหนดขีด ความสามารถในการรับหรือจ่ายกำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟที่ผู้ผลิตไฟฟ้าทำให้ ผู้ผลิตไฟฟ้าไม่จำเป็นต้องพิ่มขนาดของอินเวอร์ เตอร์ เกินความจำเป็นพื่อ คุมแรงดันที่ จุดเชื่อมต่อ สามารถแสดงผลของการเพิ่มขนาดของ อินเวอร์ เตอร์ ได้ตารางที่ 1

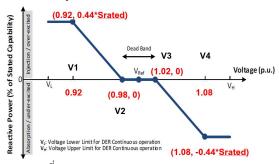
ตารางที่ 1 การเพิ่มขนาดของอินเวอร์เตอร์เพื่อช่วยชดเชยกำลังไฟฟ้า รีแอคทีฟของ Q(U) ที่นำเสนอ

6660111111001 Q(O) 112 166120				
Group No.	Qlimit	PF	%Oversizing	Oversized
			of inverter	factor
1	0.16	0.987	1.3%	1.013
2	0.24	0.971	2.9%	1.029
3	0.27	0.963	3.7%	1.037
4	0.40	0.917	8.3%	1.083
5	0.33	0.944	5.6%	1.056

การเปรียบเทียบการใช้งาน Q(U) ตามมาตรฐาน IEEE Std.1547-2018 กับ Q(U) ที่นำเสนอ

การเปรียบเทียบการใช้งาน Q(U) ตามมาตรฐาน IEEE Std.1547-2018 กับ Q(U) ที่นำเสนอ จะแสดงให้เห็นว่าการ กำหนดกราฟคุณลักษณะกำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟกับแรงดัน Q(U) ให้กับระบบไฟฟ้ายิ่งกำหนดให้เหมาะสมกับความต้องการ กำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟที่เกิดขึ้นในระบบในแต่ละกลุ่ม จะมีผลดี ในแง่ของการคุมแรงดัน ปริมาณความต้องการกำลังไฟฟ้า รีแอคทีฟและปริมาณกำลังไฟฟ้าสูญเสียรวมของระบบ มากกว่าการกำหนด Q(U) เพียงเส้นเดียวให้กับผู้ผลิตไฟฟ้า

เมื่อนำ Q(U) ที่นำเสนอมาทดสอบกับระบ^บไฟฟ้าจริงของ สถานีไฟฟ้าอุบลราชธานี 2 วงจรที่ 7 โดยกำหนดให้มีระบบผลิต ไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ถูกติดตั้งที่ผู้ใช้ไฟทั้งหมด 103 ราย กำลังการผลิตติดตั้งรวมของระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงาน แสงอาทิตย์แต่ละจุดติดตั้งเป็น 2 เท่าของความต้องการกำลังไฟฟ้า จริงของโหลดสูงสุด เปรียบเทียบกับการคุมแรงดันที่จุดเชื่อมต่อด้วย วิธี Q(U) ตามมาตรฐาน IEEE Std.1547-2018 เมื่อ Nominal Voltage เป็น 1 pu. จะได้กราฟคุณลักษณะกำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟกับ แรงดัน Q(U) ดังรูปที่ 9

รูปที่ 9 Q(U) ตามมาตรฐาน IEEE Std.1547-2018

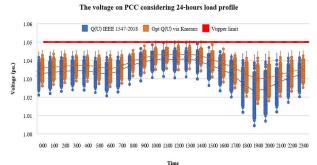
การเปรียบเทียบการใช้งาน Q(U) ตามมาตรฐาน IEEE Std.1547-2018 กับ Q(U) ที่นำเสนอ สามารถเปรียบเทียบผล การใช้งานได้ดังต่อไปนี้

6.1 การคุมระดับแรงดัน

ผลการเปรียบเทียบพบว่าทั้งการคุมแรงดันที่จุดเชื่อมต่อ สำหรับอินเวอร์เตอร์ด้วยวิธี Q(U) ตามมาตรฐาน IEEE Std. 1547-2018 และวิธี Q(U) ที่นำเสนอ สามารถคุมแรงดันที่จุดเชื่อมต่อให้ อยู่ในเกณฑ์ 0.95 – 1.05 pu. ที่กำหนดได้ โดยที่ระบบทดสอบ สามารถติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ได้ทุกจุด โหลดแสดงผลของการคุมแรงดันที่จุดเชื่อมต่อรายชั่วโมงสำหรับ หนึ่งวัน ได้ดังรูปที่ 10

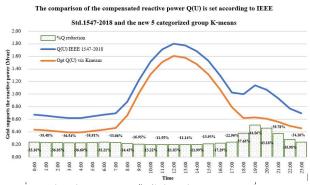
6.2 ปริมาณความต้องการกำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟ

ผลการเปรียบเทียบพบว่าการคุมแรงดันที่จุดเชื่อมต่อสำหรับ อินเวอร์เตอร์ด้วยวิธี Q(U) ที่นำเสนอนั้น มีความต้องการปริมาณ กำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟในแต่ละอินเวอร์เตอร์ต่ำกว่าการคุมแรงดันที่ จุดเชื่อมต่อสำหรับอินเวอร์เตอร์ด้วยวิธี Q(U) ตามมาตรฐาน IEEE Std.1547-2018 ประมาณ 10.96%-44.57% ต่อวัน ทั้งนี้ เนื่องจาก

รูปที่ 10 เปรียบเทียบแรงดัน ณ จุดเชื่อมต่อ เมื่อคุมแรงดัน ด้วยวิธี Q(U) ตามมาตรฐาน IEEE Std.1547-2018 และวิธี Q(U) ที่นำเสนอ

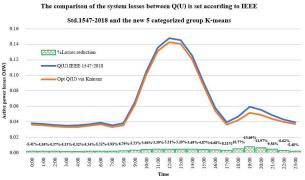
การคำนวณปัญหาการไหลของกำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟที่เหมาะสม ทำให้ได้ค่ากำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟแต่ละอินเวอร์เตอร์ที่ต่ำกว่ากรณีที่ คุมแรงดันที่จุดเชื่อมต่อด้วยวิธี Q(U) ตามมาตรฐาน IEEE Std.1547-2018 ซึ่งไม่ได้พิจารณาการคำนวณปัญหาการไหลของกำลังไฟฟ้า รีแอคทีฟที่เหมาะสม แสดงการเปรียบเทียบปริมาณกำลังไฟฟ้า รีแอคทีฟรายชั่วโมงสำหรับหนึ่งวันดังรูปที่ 11

รูปที่ 11 เปรียบเทียบปริมาณกำลังไฟฟ้ารีแอคที่ฟรวมของระบบเมื่อคุมแรงดัน ด้วยวิธี Q(U) ตามมาตรฐาน IEEE Std.1547-2018 และวิธี Q(U) ที่นำเสนอ

6.3 ปริมาณกำลังไฟฟ้าสูญเสียรวมของระบบ

ผลการเปรียบเทียบพบว่าการคุมแรงดันที่จุดเชื่อมต่อสำหรับ อินเวอร์เตอร์ด้วยวิธี Q(U) ที่นำเสนอนั้น ส่งผลทำให้ปริมาณ กำลังไฟฟ้าสูญเสียรวมของระบบลดลงกว่าการคุมแรงดันที่จุด เชื่อมต่อสำหรับอินเวอร์เตอร์ด้วยวิธี Q(U) ตามมาตรฐาน IEEE Std.1547-2018 ประมาณ 3.16% - 13.13% ต่อวัน ทั้งนี้ เนื่องมาจากการคำนวณปัญหาการไหลของกำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟ ที่เหมาะสมนั้นมีสมการจุดประสงค์กำลังไฟฟ้าสูญเสียรวมของระบบ ต่ำที่สุด โดยที่ในกรณีที่คุมแรงดันที่จุดเชื่อมต่อด้วยวิธี Q(U) ตาม มาตรฐาน IEEE Std.1547-2018 ไม่ได้พิจารณาการคำนวณปัญหา การไหลของกำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟที่เหมาะสม หากพิจารณาปริมาณ หน่วยไฟฟ้าสูญเสีย (MWh) รวมของระบบในหนึ่งวัน พบว่าการ คุมแรงดันที่จุดเชื่อมต่อสำหรับอินเวอร์เตอร์ด้วยวิธี Q(U) ที่นำเสนอ สามารถลดปริมาณหน่วยไฟฟ้าสูญเสีย (MWh) ได้ถึง 5.59% ต่อวัน แสดงการเปรียบเทียบปริมาณกำลังไฟฟ้าสูญเสียของระบบราย ชั่วโมงสำหรับหนึ่งวันดังรูปที่ 12

รูปที่ 12 เปรียบเทียบปริมาณกำลังไฟฟ้าสูญเสียรวมของระบบเมื่อคุมแรงดัน ด้วยวิธี Q(U) ตามมาตรฐาน IEEE 1547-2018 และวิธี Q(U) ที่นำเสนอ

7. สรุปผลการศึกษา

การปรับกราฟคุณลักษณะกำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟกับแรงดันด้วย วิถีเคมีน สำหรับระบบจำหน่าย 22 kV ที่มีระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงาน แสงอาทิตย์แบบกระจายตัวกับระบบไฟฟ้าจริงของสถานีไฟฟ้า อุบลราชธานี 2 วงจรที่ 7 ซึ่งมีผู้ผลิตไฟฟ้าขนาดเล็กมาก (VSPPs) ได้แก่ โซล่าร์ฟาร์มขนาด 6 MW และก๊าซชีวภาพขนาด 1.8 MW เชื่อมโยงอยู่ ในระบบ โดยกำหนดให้มีระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ถูก ติดตั้งกับให้ผู้ใช้ไฟฟ้าทั้ง 103 ราย โดยติดตั้งเป็น 2 เท่าของ ความต้องการกำลังไฟฟ้าจริงของโหลดสูงสุด สามารถจำแนก Q(U) เพื่อใช้คุมแรงดันที่จุดเชื่อมต่อได้ทั้งหมด 5 เส้น เมื่อนำ Q(U) ที่นำเสนอ ไปใช้งานเปรียบเทียบกับวิธี Q(U) ตามมาตรฐาน IEEE Std.1547-2018 ผลการเปรียบเทียบพบว่าทั้ง 2 วิธี สามารถคุมแรงดันที่จุดเชื่อมต่อให้ อยู่ในเกณฑ์ 0.95 – 1.05 pu. ได้ทุกจุดโหลดและระบบไฟฟ้าไม่มีปัญหา แรงดันเกินเนื่องจากระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์แบบ กระจายตัวมีกำลังไฟฟ้าส่วนเกินไหลเข้ามาในระบบ ในแง่ของปริมาณ ความต้องการกำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟและปริมาณกำลังไฟฟ้าสูญเสียของ ระบบพบว่าวิธี Q(U) ที่นำเสนอ สามารถลดปริมาณความต้องการ กำลังไฟฟ้ารีแอคทีฟและปริมาณกำลังไฟฟ้าสูญเสียต่อวันของระบบได้ ถึง 10.96% - 44.57% และ 3.16% - 13.13% ตามลำดับเมื่อเทียบกับ วิธี Q(U) ตามมาตรฐาน IEEE Std.1547-2018 หากพิจารณากำลังไฟฟ้า สูญเสียรวมของระบบในรูปของหน่วยไฟฟ้าสูญเสีย (MWh) พบว่าวิธี Q(U) ที่นำเสนอ สามารถลดปริมาณหน่วยไฟฟ้าสูญเสียได้ถึง 5.59% ต่อวัน ซึ่งเป็นการลดค่าใช้จ่ายของผู้ดูแลระบบไฟฟ้า อีกทั้งผู้ดูแลระบบ ไฟฟ้ายังสามารถอนุญาตให้มีการติ๊ดตั้งแหล่งผลิตไฟฟ้าจากพลังงาน แสงอาทิตย์ได้ทุกจุดโหลดโดยไม่ต้องลงทุนปรับปรุงระบบจำหน่าย

การเพิ่มขนาดของอินเวอร์เตอร์เพื่อช่วยชดเชยกำลังไฟฟ้า รีแอคทีฟ พบว่าการคุมแรงดันที่จุดเชื่อมต่อสำหรับอินเวอร์เตอร์ด้วย วิธี Q(U) ที่นำเสนออินเวอร์เตอร์ควรเพิ่มขนาดตั้งแต่ 1.3% - 8.3% ของ พิกัดอินเวอร์เตอร์ในหน่วย kVA ซึ่งน้อยกว่าวิธี Q(U) ตามมาตรฐาน IEEE Std.1547-2018 ที่ต้องพิจารณาการเพิ่มขนาดของอินเวอร์เตอร์ เป็น 10% ของพิกัดอินเวอร์เตอร์ในหน่วย kVA

เอกสารอ้างอิง

- G. Norbert, G. Kerber, R. Witzmann, M. Sebedk and R. Kedk, Increasing Grid Transmission Capacity and Power Quality by New Solar Inverter Concept and Inbuilt Data Communication, 2009.
- [2] L. HÜLSMANN, "Evaluation of two distribution grids in terms of PV penetration limits and effectiveness of reactive power controls," in Master degree Thesis, KTH-Royal Institute of Technology, 2016, pp. 10-11.
- [3] V. A. Muresan, "Control of Grid Connected PV Systems with Grid Support Functions," in *Master Thesis, Department of Energy Technology-Pontoppidanstræde 101*, Aalborg University, Denmark, 15/09/2011 – 31/08/2012, pp. 36-38.
- [4] F. Zhang, X. Guo, X. Chang, G. Fan, L. Chen, Q. Wang, Y. Tang and J. Dai, "The reactive power voltage control stategy of PV systems in Low-voltage string lines," in 2017 IEEE Manchester PowerTech, Manchester, UK, 18-22 June 2017.
- [5] M. Jafari, T. O. Olowu and A. I. Sarwat, "Optimal Smart Inverters Volt-VAR Curve Selection with a Multi-Objective Volt-VAR Optimization using Evolutionary Algorithm Approach," in 2018 North American Power Symposium (NAPS), Fargo, ND, USA, 9-11 Sept. 2018.
- [6] M. U. Qureshi, S. Grijalva and M. J. Reno, "A Fast Quasi-Static Time Series Simulation Method for PV Smart Inverters with VAR Control using Linear Sensitivity Model," in 2018 IEEE 7th World Conference on Photovoltaic Energy Conversion (WCPEC) (A Joint Conference of 45th IEEE PVSC, 28th PVSEC & 34th EU PVSEC), Waikoloa Village, HI, USA, 10-15 June 2018.
- [7] A. M. Howlader, S. Sadoyama, L. R. Roose and S. Sepasi, "Distributed Voltage Control Method Using Volt-Var Control Curve of Photovoltaic inverter for a Smart Power Grid System," in 2017 IEEE 12th International Conference on Power Electronics and Drive Systems (PEDS), Honolulu, USA, 12 – 15 December 2017.
- [8] A. M. Howlader, S. Sadoyama, L. R. Roose and S. Sepasi, "Distributed voltage regulation using Volt-Var controls of a smart PV inverter in a smart grid: An experimental study," *Renew. Energy 127 (2018) an international journal*, pp. 145-157, 2018.
- [9] การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค, ระเบียบการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคว่าด้วย ข้อ กำหนดการเชื่อมต่อระบบโครงข่าย พ.ศ.2559, กรุงเทพ: การไฟฟ้าส่วน ภูมิภาค, 2559.
- [10] IEEE Standard 1547-2018, IEEE standard for interconnection and interoperability of distributed energy resources with associated electric power systems interfaces, New York, USA: IEEE, Approved 15 Feb 2018.

- [11] P. Ruangchan, S. Satarworn and N. Hoonchareon, "The study of impact of solar rooftop in PEA's medium voltage distribution feeder," in *The 41st electrical engineering conference (EECON-41)*, Ubonratchathani, Thailand, 21-23 Nov 2018.
- [12] P. Ruangchan, S. Satarwom and P. Mahasuweerachai, "The study of voltage regulation by reactive power compensation with distributed PV inverters on 22-kV distribution feeder," in *PEACON&INNOVATION* 2019, Bangkok, Thailand, 2019, 23-24 Sep. 2019.
- [13] N. M. Tabatabaei, A. J. Aghbolaghi, N. Bizon and F. Blaabjerg, "Reactive Power Optimization in AC Power Systems," in *Reactive Power Control in AC Power Systems Fundamentals and Current Issues*, Gewerbestrasse 11, 6330 Cham, Switzerland, Springer International Publishing, 2017, pp. 345-409.
- [14] C. M. KUPPAMUTHU SVALINGAM, S. RAWACHANDRAN and P. S. S. RAJAMANI, "Reactive power optimization in a power system network through metaheuristic algorithms," *Turkish Journal of Electrical Engineering & Computer Sciences*, no. 25, pp. 4615-4623, 2017.
- [15] Y. d. Valle, G. K. Venayagamoorthy, S. Mohagheghi, J. C. Hernandez and R. G. Harley, "Particle Swarm Optimization: Basic Concepts, Variants and Applications in Power Systems," *IEEE TRANSACTIONS* ON EVOLUTIONARY COMPUTATION, vol. 2, no. 12, pp. 171-195, APRIL 2008
- [16] Z. S. Y. Saffawi, D. Mohamad, T. Saba, M. H. Alkawaz, A. Rehman, M. Al-Rodhaan and A. Al-Dhelaan, "Content-based image retrieval using PSO and k-means clustering algorithm," *Arabian Journal of Geosciences*, vol. 8, no. 8, pp. 6211-6224, August 2014.
- [17] T. Kansal, S. Bahuguna, V. Singh and T. Choudhury, "Customer Segmentation using K-means Clustering," in 2018 International Conference on Computational Techniques, Electronics and Mechanical Systems (CTEMS), Belgaum, India, 21-22 Dec. 2018.
- [18] D. C. Montgomery and G. C. Runger, "Simple Linear Regression and Correlation," in *Applied Statistics and Probability for Engineers*, USA, John Wiley & Sons, 2014, pp. 427-435.